

Γράφει ο **Πάνος Δαμέλος**

Στα πενήντα μέτρα από το σπίτι μου βρίσκεται η μάντρα ενός στρατοπέδου συγκέντρωσης. Το γράφω και μου φαίνεται σαν ψέμα, ή μάλλον θα ήθελα να είναι ψέμα. Δεν θα έπρεπε να υπάρχει, ούτε το στρατόπεδο, ούτε και οι συνθήκες στις οποίες επιβιώνουν -εκτός «απροόπτου»- εκατοντάδες άνθρωποι μέσα σε αυτό τα τελευταία δύο χρόνια, ώστε μην έχει λόγο ύπαρξης κι αυτό το άρθρο. Όμως υπάρχουν, είναι πραγματικά, ανυπόφορα πραγματικά, και αν θέλουμε να αλλάξουμε αυτή την κατάσταση πρέπει να τη γνωρίσουμε καλύτερα.

Ας μιλήσουμε, λοιπόν, για το κέντρο κράτησης της Κορίνθου. Πρόκειται για το πρώην 6ο Σύνταγμα Πεζικού, έναν χώρο αρκετών στρεμμάτων, μέσα στην πόλη, που λειτουργούσε από το 1927 ως κέντρο νεοσυλλέκτων. Το 2011 ήταν ήδη γνωστό ότι το στρατόπεδο προορίζεται να κλείσει και είχε ανοίξει η συζήτηση στην τοπική κοινωνία για την αξιοποίηση αυτού του χώρου, για παράδειγμα ακουγόταν ότι θα μεταφερθούν εκεί διάφορες δημόσιες υπηρεσίες. Όμως τον Αύγουστο του 2012, χωρίς καμία επίσημη προειδοποίηση, πόσο μάλλον διαβούλευση, μέσα σε μία νύχτα και ενώ υπήρχαν μέσα ακόμη αξιωματικοί και οπλίτες, μεταφέρθηκαν στο στρατόπεδο 400 μετανάστες που είχαν συλληφθεί εκείνες τις μέρες κατά κύριο λόγο σε Πάτρα και Κόρινθο με την περίφημη επιχείρηση-σκούπα με το κυνικό, ειρωνικό όνομα «Ξένιος Δίας». Σύντομα και οι τελευταίοι στρατιωτικοί απομακρύνθηκαν και το στρατόπεδο μετατράπηκε οριστικά σε στρατόπεδο συγκέντρωσης για ανθρώπους που το μόνο τους έγκλημα ήταν ότι το κράτος δεν τους είχε δώσει χαρτιά. Και εδώ αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι **κατά την περίοδο 2008-2012, από τις 64010 αιτήσεις ασύλου που είχαν κατατεθεί, εγκρίθηκαν μόνο οι 535, δηλαδή ποσοστό 0,83% τη στιγμή που ο μέσος όρος στην ΕΕ ξεπερνά το 25%.**

Οι 400 φυλακισμένοι μετανάστες των πρώτων ημερών σύντομα αυξήθηκαν, καθώς κάθε λίγες μέρες έρχονταν περισσότεροι με λεωφορεία της αστυνομίας. Πριν λίγους μήνες στο στρατόπεδο ήταν κλεισμένοι 1200 μετανάστες, ενώ σήμερα είναι περίπου 900. Ωστόσο μόλις ολοκληρώθηκε η δημιουργία νέων θαλάμων (μικρότερων, πιο κοντά στα πρότυπα φυλακής),

ώστε η συνολική χωρητικότητα πλέον να ξεπερνά τα 2000 άτομα.

Το ότι οι συνθήκες διαβίωσης μέσα στο στρατόπεδο είναι άθλιες και απάνθρωπες ακούγεται ίσως κοινότυπο αλλά είναι η αλήθεια. Ο προαυλισμός κρατάει μία με δύο ώρες την ημέρα.

Το φαγητό -παρά το ότι έχει περάσει τους τυπικούς ελέγχους- είναι κάκιστης ποιότητας, συχνά δεν τρώγεται με αποτέλεσμα αρκετοί να προτιμούν να μείνουν νηστικοί, ενώ άλλες φορές τους πειράζει, συνοδεύεται από πόνους στην

κοιλιά, διάρροιες κλπ. Ρούχα δεν δίνονται στους κρατούμενους, με αποτέλεσμα να βλέπουμε Γενάρη μήνα ανθρώπους με τα κοντομάνικα και τα πέδιλα με τα οποία τους συνέλαβαν το καλοκαίρι. Το νερό στις ντουζιέρες κατά κανόνα είναι κρύο. Θέρμανση (πόσο μάλλον κλιματισμός το καλοκαίρι) δεν υπάρχει. Η ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη είναι ευφημισμός να πούμε ότι είναι απλώς ελλιπής. Όταν κάποιος λέει ότι πονάει ή ότι έχει κάποιο πρόβλημα, στην καλύτερη τον αγνοούν, στη χειρότερη τρώει ξύλο για να μην ενοχλεί. Ο στόχος είναι οι κρατούμενοι να φοβούνται να διαμαρτυρηθούν για οτιδήποτε, πράγμα που μάλλον έχει επιτευχθεί πλέον. Για να ασχοληθούν με κάποιο πρόβλημα υγείας και να τους μεταφέρουν στο νοσοκομείο πρέπει να είναι κάτι εντελώς οφθαλμοφανές, για παράδειγμα να υπάρχει αιμορραγία. Η μόνη ιατρική βοήθεια που παρέχεται σε αφθονία είναι τα deron - για πάσα νόσο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα και αποτελέσματα αυτής της κατάστασης είναι **οι δύο θάνατοι που έχουμε ως τώρα**, αυτός του αφγανού Μοχαμάντ Χασάν τον Ιούλιο του 2013 από λοίμωξη αναπνευστικού μετά από 11 μήνες κράτησης, και αυτός του επίσης αφγανού καρκινοπαθούς Νεζάμ Χακιμί τον περασμένο Νοέμβριο, μετά από 4 μήνες που δεν του χορηγούνταν τα απαραίτητα φάρμακα.

Αυτές οι συνθήκες διαβίωσης έχουν οδηγήσει δεκάδες μετανάστες σε απόπειρες αυτοκτονίας, σε απελπισμένες προσπάθειες να αφεθούν ελεύθεροι, έστω και με κίνδυνο της ζωής τους, ή έστω για να ασχοληθεί κάποιος με το ιατρικό τους πρόβλημα. Από ό,τι φαίνεται πάντως, ο στόχος του αρχηγού της αστυνομίας Νίκου Παπαγιαννόπουλου, που πριν μερικούς μήνες είχε πει ότι **«πρέπει να τους κάνουμε τον βίο αβίωτο»**, έχει επιτευχθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Η παράταση του μέγιστου χρόνου κράτησης από τους 12 στους 18 μήνες έφερε εξεγέρσεις και απεργίες πείνας σε Κόρινθο και Αμυδαλέζα οι οποίες αντιμετωπίστηκαν με καταστολή, με ξύλο και χημικά. Τώρα είμαστε σε ένα κρίσιμο σημείο, καθώς το 18μηνο για τους περισσότερους λήγει, πολλοί ήδη έχουν αρχίσει να αφήνονται ελεύθεροι, με ένα χαρτί που τους δίνει περιθώριο 6 μηνών για οικειοθελή αποχώρηση. Ωστόσο η από 11/2

υπ'αρ. 44/2014 γνωμοδότηση του Δ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους αφήνει το περιθώριο η κράτηση να παρατείνεται... επ'άοριστον, ενώ ήδη υπάρχουν πληροφορίες ότι ο μέγιστος χρόνος κράτησης σύντομα θα φτάσει επίσημα στους 24 μήνες. Σε κάθε περίπτωση, η δημιουργία νέων κέντρων κράτησης (σύμφωνα με δημοσιεύματα ο στόχος είναι να λειτουργήσουν 25 με 30 πανελλαδικά) και η αύξηση της συνολικής χωρητικότητας αυτών των κέντρων στη χώρα μας από 5000 στις 10000 θέσεις σε συνδυασμό με την αποφυλάκιση αρκετών, μάλλον δείχνουν ότι **μία νέα μεγάλη «επιχείρηση-σκούπα» είναι προ των πυλών για να συμπληρωθούν όλες αυτές οι θέσεις.**

Απέναντι σε αυτή την κατάσταση ο αλληλέγγυος κόσμος της Κορίνθου δεν έμεινε με σταυρωμένα τα χέρια. Έχουν γίνει συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας με αίτημα να κλείσει το στρατόπεδο συγκέντρωσης, έχουμε κάνει αρκετές επισκέψεις, έχουμε προσπαθήσει να αναδείξουμε τα προβλήματα, καθώς και να βοηθήσουμε σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Επίσης είχαμε συγκεντρώσει τρόφιμα και ρούχα, αλλά όταν μιλάμε για 1000 άτομα τα μεγέθη πραγματικά υπερβαίνουν τις δυνάμεις μας, νιώθεις σα να προσπαθείς να σβήσεις μια πυρκαγιά με νεροπίστολο.

Το ακόμα αθλιότερο σε αυτή την κατάσταση είναι ότι στις πλάτες αυτών των ανθρώπων και στη στέρηση της ελευθερίας τους έχει στηθεί πραγματικά ένα πανηγύρι εκατομμυρίων. Η χώρα μας μόνο το 2013 πήρε από κονδύλια της ΕΕ πάνω από 35.000.000 ευρώ για το μεταναστευτικό ζήτημα. Όπως είχε πει και η Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής της ΝΔ, Φωτεινή Πιπιλή, **«Η αντιμετώπιση του εθνικού προβλήματος της μετανάστευσης έχει και κέρδη! Ζεστό ευρωπαϊκό χρήμα»**. Αυτή η αφήγηση έχει χρησιμοποιηθεί και για να μετριαστούν οι αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών. Για παράδειγμα, το δημοτικό συμβούλιο της Δεσκάτης Γρεβενών υπερψήφισε τη δημιουργία στρατοπέδου συγκέντρωσης εντός των ορίων του δήμου με 20 ψήφους υπέρ και 1 κατά, με την αιτιολόγηση ότι έτσι θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Στην Κόρινθο υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που έχουν να κάνουν με οικονομικά ζητήματα και που θα μπορούσαν να αναφερθούν. Μία χαρακτηριστική είναι αυτή της πώλησης ψιλικών στους κρατούμενους. Η δουλειά αρχικά ανατέθηκε σε συνταξιούχο αστυνομικό που διατηρεί μπακάλικο στην περιοχή. Στη συνέχεια απαίτησαν συμμετοχή και οι περιπεράδες της πόλης. Κατόπιν αντιλήφθηκε την ευκαιρία ο εμπορικός σύλλογος, ο οποίος κατάφερε να περάσει η δουλειά σε διαφορετικό τοπικό ψιλικατζίδικο κάθε βδομάδα. Και σήμερα υπάρχουν μηχανήματα αυτόματης πώλησης, από τα οποία το 10% καταλήγει στο ταμείο της αστυνομίας! Δηλαδή η αστυνομία βγάζει και άμεσα χρήματα από τους μετανάστες τους οποίους η ίδια έχει φυλακίσει...

Ακόμα μεγαλύτερα ποσά βέβαια παίζονται σε άλλου μεγέθους εργολαβίες, όπως η σίτιση. Τα άθλια και αμφιβόλου ποιότητας γεύματα που προσφέρονται έχουν ανατεθεί σε δύο μεγάλες επιχειρήσεις της περιοχής και συνολικά μιλάμε για συμφωνία ύψους **πάνω από 1.000.000 ευρώ το χρόνο**, ενώ για την προμήθεια σάντουιτς και νερών μόνο για τους αστυνομικούς που απασχολούνται στο στρατόπεδο έχει γίνει

απευθείας ανάθεση με κόστος 10.000 ευρώ το μήνα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο κάποιιοι ευνοούνται από αυτή την ιστορία είναι ότι πριν λίγες μέρες έγινε διαγωνισμός ύψους 20.000 ευρώ για τη συντήρηση και αναβάθμιση υδραυλικών εγκαταστάσεων, με διάρκεια 20 ώρες! Δημοσιεύτηκε στις 2 το μεσημέρι και η κατάθεση των προσφορών έληγε στις 10 το επόμενο πρωί. Έχει ήδη δρομολογηθεί επίσης η ανάθεση της φύλαξης των στρατοπέδων συγκέντρωσης σε ιδιωτικές επιχειρήσεις σεκιούριτι που θα πάρουν τη θέση της αστυνομίας. Μόνο στην Κόρινθο το συγκεκριμένο έργο θα έχει **ετήσιο κόστος 5.273.520 ευρώ**. Για κάποιους λοιπόν η ανάδειξη της ύπαρξης των μεταναστών σε πρόβλημα έχει αποτελέσει μια υπέροχη ευκαιρία για να κάνουν χρυσές δουλειές.

Θα μπορούσε κανείς να πει ότι φαινομενικά σε όλη αυτή την ιστορία υπάρχουν τεράστιες αντιφάσεις. Καταρχάς, σε μια εποχή οικονομικής κρίσης, όπου τα σχολεία και τα νοσοκομεία μένουν χωρίς χρηματοδότηση και κλείνουν, όπου γενικότερα τα δημόσια αγαθά ξεπουλιούνται, πώς βρίσκονται άφθονα κονδύλια για να λειτουργούν όλο και περισσότερα τέτοια κέντρα κράτησης; Επίσης, ενώ οι μετανάστες αντιμετωπίζονται ως «πρόβλημα», γύρω από την ύπαρξή τους χτίζονται οικονομικές δραστηριότητες με μάλλον μόνιμα χαρακτηριστικά και άρα προωθούν τη διαιώνιση του «προβλήματος». Και εν τέλει, σε ένα σύστημα με τάσεις παγκοσμιοποίησης που πασχίζει για την όσο το δυνατόν πιο ελεύθερη

μετακίνηση των εμπορευμάτων από χώρα σε χώρα, παράλληλα φαίνεται σε πρώτο επίπεδο κάπως περίεργο να διώκεται τόσο πολύ η ελεύθερη μετακίνηση των εργαζομένων...

Ωστόσο, αν το δούμε λίγο πιο προσεκτικά, θα δούμε ότι αυτή η κατάσταση υπηρετεί ουσιαστικά τη συνολική πολιτικοοικονομική κατάσταση στη χώρα από πολλές απόψεις.

Πρώτον, είναι εξαιρετικά χρήσιμη η επινόηση ενός αποδιοπομπαίου τράγου που τάχα ευθύνεται για όλα τα κακά της μοίρας μας, και η εικόνα μίας κυβέρνησης που τον καταδιώκει με αμείλικτο τρόπο.

Δεύτερον, αυτό που περνάνε οι μετανάστες λειτουργεί ως φόβητρο, ως μέτρο σύγκρισης και παράδειγμα για το ότι «υπάρχουν και χειρότερα» από αυτό που ζουν οι Έλληνες άνεργοι για παράδειγμα.

Τρίτον, όσο συνηθίζουμε στην ιδέα των στρατοπέδων συγκέντρωσης, τόσο πιο εύκολο θα είναι να εφαρμοστούν και για άλλες πληθυσμιακές ομάδες. Ήδη ο προηγούμενος υπουργός δικαιοσύνης είχε δηλώσει ότι αναζητείται αντίστοιχος χώρος για οφειλέτες.

Τέταρτον, δεν είναι αμελητέες οι μπίζνες που έχουν στηθεί γύρω από αυτή την ιστορία, όπως περιγράψαμε προηγουμένως, και εξυπηρετούν επιχειρηματικά συμφέροντα και ρουσφετολογικές σχέσεις.

Πέμπτον, είναι πολύ πιθανό αργά ή γρήγορα, πατώντας τάχα στην αγανάκτηση για τα υπέρογκα έξοδα συντήρησης των κέντρων κράτησης, να τεθεί ζήτημα και εργασιακής εκμετάλλευσης αυτών των ανθρώπων, με τη δικαιολογία ότι πρέπει να συμβάλλουν στην κάλυψη των εξόδων. Κάτι τέτοιο φυσικά απλώς θα ανοίξει τον δρόμο για ακόμα μεγαλύτερα κέρδη ιδιωτικών επιχειρήσεων, που θα βρίσκουν πάμφθινα εργατικά χέρια. Και έτσι αυτά τα κέντρα κράτησης θα μοιάσουν ακόμα περισσότερο με τα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης...

Κλείνοντας λοιπόν θα ήθελα να πω ότι δεν μπορούμε να δούμε τα στρατόπεδα συγκέντρωσης ως κάτι αποκομμένο από τα κεντρικά πολιτικά ζητήματα της περιόδου, ή κάτι που αφορά αποκλειστικά τους μετανάστες. Ο αυταρχισμός και οι φασιστικές πρακτικές είναι κεντρική και αναγκαία πολιτική επιλογή για να επιβληθούν οι μνημονιακές πολιτικές, για να πληρώσει ο κόσμος της εργασίας και όχι το μεγάλο κεφάλαιο τη συστημική κρίση. Και άρα το αντιφασιστικό κίνημα και η αριστερά έχουν καθήκον να αντιπαλέψουν συνολικά την προπαγάνδα πάνω στην οποία βασίζεται η ανοχή σε τέτοιες καταστάσεις. Στην υποτιθέμενη «κοινή λογική» που λέει ότι οι μετανάστες αποτελούν «πρόβλημα», ότι είναι πολλοί και «δεν χωράνε», η απάντησή μας είναι ότι κάθε άνθρωπος που εργάζεται παράγει πλούτο, έχει κάθε δικαίωμα να ζει σ' αυτή τη γη και δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως βάρος. Δεν χωράνε οι μετανάστες στην Ελλάδα, αλλά χωράνε οι εφοπλιστές και οι μεγαλοβιομήχανοι, που κυριολεκτικά παρασιτούν και ζουν πλουσιοπάροχα εκμεταλλευόμενοι την εργασία των άλλων; Γιατί δεν ακούμε από κανέναν από αυτούς που λένε ότι δεν χωράνε οι μετανάστες, να λέει ότι δεν χωράει εδώ ο Μπόμπολας, ο Βαρδινογιάννης, ο Βγενόπουλος, ο Λάτσης; Αν το υπάρχον οικονομικοπολιτικό σύστημα δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τους κατοίκους της χώρας, το πρόβλημα το έχει το σύστημα και όχι οι κάτοικοι. Άλλωστε πριν από είκοσι χρόνια δεν μιλούσαν όλοι για πρόβλημα υπογεννητικότητας στην Ελλάδα; Αν όλοι οι 20χρονοι που έρχονται σήμερα από άλλες χώρες, κυνηγημένοι από τον πόλεμο και την ανέχεια, αναζητώντας μια καλύτερη τύχη, αν όλοι αυτοί ήταν Έλληνες, θα χωρούσαν;

Ας απορρίψουμε λοιπόν συνολικά τα ιδεολογήματα και τις αφηγήσεις που στηρίζουν τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τη μαύρη εργασία, τους πνιγμούς στα σύνορα από τη frontex και το λιμενικό. Να διεκδικήσουμε νομιμοποίηση και ίσα δημοκρατικά δικαιώματα για όλους, να απαιτήσουμε να κλείσουν τώρα όλα τα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Να μην ενδώσουμε στον κοινωνικό κανιβαλισμό και στους διαχωρισμούς των εργαζομένων σε Έλληνες και ξένους, νόμιμους και παράνομους. Δεν είναι αγώνας μόνο για τους μετανάστες, είναι αγώνας για την αξιοπρέπεια και την απελευθέρωση όλων μας.

Πάνος Δαμέλος, μέλος της Αντιρατσιστικής-Αντιφασιστικής Πρωτοβουλίας Κορίνθου

* Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν το άρθρο είναι τραβηγμένες πρόσφατα από κρατούμενους στο στρατόπεδο της Κορίνθου.